

XX, 30 juni 2021

Geachte broeder M1 en zuster G1,

Uw brieven van 11 november 2020 en 4 januari 2021 zijn inmiddels al enkele maanden oud en u heeft ons terecht herinnerd aan die beide nog te beantwoorden brieven. Ons werk als deputaatschap gaat (inderdaad) wat moeizamer dan we zouden willen. Inmiddels kunnen we een antwoord formuleren (na onderling mailoverleg tussen een aantal deputaten).

In uw brief van 11 november 2020 oppert u de mogelijkheid om in de kerkelijke regelingen op te nemen dat betrokkenen zich in voorkomende gevallen tot de burgerlijke rechter kunnen wenden en daarover wilt u een gesprek met ons. Op dit moment geven de kerkelijke regelingen daar immers geen aandacht aan. De insteek van de kerkelijke regelingen is om vast te leggen dat kerkelijke organen zorgvuldig met bezwaren omgaan en daarvoor is een rechtsgang geregeld. Mocht een betrokkene een grove tekortkoming in de rechtsgang ervaren, dan staat de weg naar de burgerlijke rechter open: daarvoor is geen aanvullende bepaling nodig. Het is vervolgens aan de burgerlijke rechter om zich over de ontvankelijkheid te buigen en de aangevoerde bezwaren te beoordelen. We zien de meerwaarde van een aanvulling op de kerkelijke regelingen niet omdat ook zonder zo'n aanvulling gemeenteleden de weg naar de burgerlijke rechter kunnen vinden.

In uw brief van 4 januari 2021 stelt u een negental vragen die we als volgt kunnen beantwoorden:

- 1: het kerkrecht sluit niet uit dat een gemeentelid zich op de burgerlijke rechter kan beroepen (zie hiervoor); dat is u bekend en dat gebeurt zo nu en dan ook;
- 2: de kerkelijke regeling kent een vangnet voor het overschrijden van een termijn¹;
- 3: als het schenden van een termijn problematisch wordt, ondanks aandringen van het gemeentelid, staat het het gemeentelid vrij de stap naar de burgerlijke rechter te maken, al dan niet in kort geding;
- 4: inderdaad kan een willekeurig gemeentelid geen bezwaar maken of beroep instellen tegen een beslissing die hem niet aangaat²; dat lijkt op de toets die ook het bestuursrecht kent als het gaat om het begrip "belanghebbende";
- 5, 6, 9 en 10: gemeenteleden kunnen een pijnpunt uiteraard melden bij de kerkenraad en als dat niet toereikend is kunnen zij in het kader van een kerkvisitatie hun pijnpunt aan de visitatoren van de classis doorgeven; de classis kan aan de hand van het visitatierapport aanwijzingen geven aan de kerkenraad; een strikt juridisch kader is hiervoor in het kerkrecht op dit moment niet aanwezig (uiteraard tenzij er sprake is van een beslissing waartegen beroep kan worden ingesteld).
- 8: u vraagt ons een nadere definitie te geven van het begrip "vrede door recht"; het spijt ons dat we dat niet zomaar kunnen doen. Uiteraard is het de bedoeling dat een goede rechtsgang zowel het recht als de vrede dient. In de praktijk blijkt jammer genoeg dat partijen verschillend denken over het begrip recht in een concrete situatie en (noodgedwongen) moeten mensen soms verder gaan met (beleefd) onrecht,

¹ art. 7 van de Generale Regeling voor de kerkelijke rechtspraak

² zie de vorige voetnoot

ondanks alle goede bedoelingen en inzet van veel energie. Soms komt ook de rechtspraak (kerkelijk of burgerlijk) er gewoon niet uit. Het bijzondere is dat Paulus dat al in beeld had zoals blijkt uit zijn eerste brief aan de gemeente in Korinthe (hoofdstuk 6:7). Dan kunnen we weinig anders dan ons bij een gebrokenheid neerleggen.

Op dit moment ligt er overigens een opdracht van de Generale Synode (GKv) en de Landelijke Vergadering (NGK) om na te denken over een nieuwe kerkorde en vervolgens komen ook aanpassingen van de Generale Regelingen in beeld. Volgens het eerste concept komt er een zelfstandige Commissie van beroep. We hopen dat de nieuwe werkwijze een verbeterde rechtsgang oplevert.

Met hartelijke groet,

Secretaris Deputaten Kerkrecht GKv